

Василь САЛІЙ

І в найбільшому місті, і в найменшому селі нашої неньки України величаво стоять християнські храми, які збирають люд Божий на молитву, і в яких живий Бог Сам сходить до людей, даруючи їм Себе у Євхаристії. Храми є різного стилю, віку, архітектури, однак всі вони зачаровують нас своєю красою. Красу церкви творять і її вірні. Побожні, гарно одягнені парафіяни, які знають, коли перехреститись, як поведистись в тій чи іншій ситуації, є справжньою окрасою навіть маленької каплиці. Натомість необізнані, некультурні люди, попри велич храмової будівлі, швидше за все справлять негативне враження на випадкового гостя парафії. Як бути тими першими і не стати тими другими? Отож розглянемо, як поводитись в гостях у Господа Бога.

Готуємось іти до храму

Похід на молитву до храму потребує певного зовнішнього приготування. Йдучи в гості до друзів, родичів, колег ми готуємось: дбаємо про чистоту тіла, вдягаємо найкращий одяг, який найбільше відповідатиме характеру гостини, робимо зачіску, макіяж. І все, щоб сподобатись тому, хто нас запросив. Цим же принципом кожен християнин має керуватись, йдучи до храму – в гості до Бога.

Бажаючи брати участь у богослужінні, мусимо зважати на добро інших учасників, тобто наш зовнішній вигляд не повинен бути зухвалим, непристойним і відволікати увагу інших від того, що відбувається в храмі. Це стосується не лише одягу – слід також уникати різких парфумів, надто яскравої косметики. Традиція приписує чоловікам входити до храму з непокритою головою, а жінкам варто її покривати (пор. 1 Кор. 11, 4-5).

Перед входом до храму слід вимикати дзвінок мобільного телефону.

Проходячи біля храму, навіть коли не маємо наміру в нього заходити, варто зробити на собі знак хреста, славлячи Бога.

Поведінка у храмі

Будучи у гостях, ми не можемо поводитись, як нам заманеться. Є певні правила етикету, дотримання яких свідчить про культуру, освіченість особи. Натомість їх невиконання показує нашу необізнаність і часом може виглядати непристойним.

Йдучи в гості до Бога, важливість вищесказаного подвоюється, а то й потроюється! Наша поведінка в храмі свідчить не лише про рівень культури, а, перш за все, показує, наскільки практикуючими християнами ми є.

Слід пам'ятати, що храм символізує небо на землі, а Божественна Літургія – ікона Господнього Царства, тож тут немає місця для якихось земських проблем і їх треба залишити на порозі церкви. Входячи до храму, тричі хрестимось біля дверей. Хреститись потрібно без поспіху, чітко торкаючись чола та рамен. Підійшовши до тетраподу, двічі хрестимось, цілуємо ікону, тоді хрестимось третій раз і відходимо. Не можна цілувати ікону нафарбованими вустами. Зображення святих цілуємо не в лик, а в руки. На плащаниці потрібно цілувати Христові рани. Під час богослужіння до тетраподу не приступаємо.

Якщо ще є час до богослужіння, слід молитись приватні молитви, можна також подавати прохання про молитовні поминання, ставити свічки.

Вітатись у храмі прийнято кивком голови, але ні в якому разі за руку. Розмовляти, навіть із близькими людьми, не потрібно. Так само негарно оглядатись, розглядати людей.

Проходячи перед царськими дверима іконостасу робимо хресне знамення з малим поклоном.

Часто в храмі доводиться ставати в чергу: до сповіді, до причастя, до цілування ікони чи інших святощів. В черзі слід поводитися стримано, бути терплячим і найперше дбати про добро інших молільників. Забороняється штовхатись, іти поза чергою, розмовляти. Адже цим ми робимо шкоду не іншим, а насамперед собі, розтрачуючи ту благодать, якої набули на молитві до цього часу.

Поведінка під час богослужіння

Якщо подивимось уважніше, то зауважимо, що кожна гостина є набором різного роду церемоній, які вимагають відповідної реакції та поведінки. Прикладом таких є порядок подавання їжі, виголошення тостів, гасіння свічок на торті, подяка господарям за смачну трапезу. Господня гостина є також послідовністю церемоній, але ці церемонії наповнені дуже глибоким змістом, таїнственні, живі. І на кожну з них теж треба правильно реагувати. Тож далі проаналізуємо, якою має бути наша поведінка під час богослужіння.

У храм потрібно заходити до початку Літургії, щоб був час зосередитись, помолитись приватні молитви, подати записки. Для цього слід ретельно слідкувати за розкладом богослужінь.

Якщо все ж таки ми запізнались, потрібно тихо, нікому не заважаючи, ввійти. Не слід протискатись до передньої частини храму, а тим більше до тетраподу. Найкраще стати там, де є вільне місце.

Якщо ми прийшли до храму під час богослужіння, приватних молитов не молимося, а приєднуємося до спільної молитви. На Літургії не дозволено ходити по храмі, особливо під час найбільш урочистих моментів богослужіння.

У храмі ми не є глядачами, а активним учасниками дійства. Тому слід з усіма повторювати вголос найбільш відомі тексти, як от Символ віри, «Отче наш». Водночас не слід дуже

голосно співати, перекрикувати хор, адже цим ми можемо завадити комусь зосереджуватись на молитві.

Хресне знамення робимо одночасно з усіма вірними. Хрестимось завжди, коли в молитві згадуються Особи Пресвятої Трійці, коли священник або єпископ благословляє. Щодо коліноприклонення, то маємо притримуватись церковних правил. Так під час Літургії ми не клякаємо, адже постава «наколішки» означає покаєння (а це не сумісне із радістю воскресіння, яку переживаємо під час Служби Божої). Однак в деяких місцевостях існує традиція клякати в певні моменти Літургії. В такому випадку доречніше буде дотримуватись звичаїв, які існують на даній парафії.

«В мирі вийдім»

Після вдалої гостини ми ще довго перебуваємо під її впливом: з любов'ю згадуємо господарів, які нас запросили, в пам'яті ще довго спливають цікаві моменти, дружні розмови. Одна лише думка про ці відвідини викликає в нас приємні емоції. І найголовніше – нам хочеться ще раз пережити схожу подію.

Які ж відчуття мають панувати в нашому серці після найвеличнішої гостини – Божественної Літургії? Ці відчуття потрібно не просто берегти, а ділитись ними з оточуючими! Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха» вчить: «Божественна Літургія «нині» закінчилась, однак продовжується в щоденному житті вірних як їхнє служіння в світі, тобто «літургія після літургії». Дійсність прийдешнього віку, щойно пережита літургійно, поширюється на цілий світ і переображує його» [392].

І насамкінець, слід пам'ятати, що Бог завжди нас кличе до себе в гості. Нам залишається, лише прийти.

Використана література:

1.Тарас Шманько.Як поводитися в храмі? Порадник богомольця. Львів 2006.

2. 100 запитань до священика. Про мораль, звичаї, обряди. Львів 2008.

3. Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха», Львів 2011.

ÂÂÂÂ

Василь САЛІЙÂВ гості до Бога, або правила етикету у храмі //СЛОВО № 3 (59) 2014, с.8-9